

Rikosilmoituksesta annettavan kirjallisen vahvistuksen toimittaminen asianomistajalle

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 3.8.2023 osoittamassaan kantelussa arvostellut Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen menettelyä, koska hänelle ei lähetetty kirjallista vahvistusta tekemästään rikosilmoituksesta eikä hän saanut vastauksia lähettämiinsä tiedusteluihin.

SELVITYS

Poliisihallitus on antanut 18.10.2023 päivätyn lausuntonsa, jonka liitteenä on ollut Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen lausunto selvityksineen.

Lausunnot ja selvitykset lähetetään kantelijalle tämän päätöksen ohessa.

RATKAISU

Sovellettavat säännökset

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla

kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Hallintolain 2 luvussa säädettyihin hyvän hallinnon periaatteisiin kuuluu muun ohella 8 §:ssä säädetty neuvontaperiaate, jonka mukaan viranomaisen vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Vaikka hallintolakia ei sen 4 §:ssä olevan soveltamisalarajauksen perusteella sovelleta esitutkintaan, tulee hyvän hallinnon perusteita noudattaa soveltuvin osin myös esitutkintaan liittyvässä toiminnassa. Hyvän hallinnon mukaisesti viranomaisen toimialaan ja tehtäviin liittyviin asiallisiin ja riittävän selkeästi yksilöityihin tiedusteluihin tulee vastata asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytyksiä.

Esitutkintalain 3 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan asianomistajalle on annettava hänen tekemästään rikosilmoituksesta kirjallinen vahvistus, joka sisältää ilmoituksen tekemistä ja ilmoitettua rikosta tai tapahtumaa koskevat perustiedot.

Valtion virkamieslain 14 §:n 1 momentin mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä.

Arviointi

Kantelija oli toimittanut 13.6.2022 Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen kirjaamoon sähköpostitse tutkintapyynnön ja seuraavana päivänä tutkintapyynnön täydennyksen. Poliisilaitoksella vanhempi rikoskonstaapeli on kirjannut niiden perusteella rikosilmoituksen. Selvityksessään vanhempi rikoskonstaapeli on todennut, että hän ei ole lähettänyt vahvistusta kantelijalle rikosilmoituksen tekemisestä, koska kantelijalla on turvakielto eikä hänellä ole ollut pääsyä väestötietojärjestelmässä turvakielto-osoitteisiin.

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos on lausunnossaan todennut, että vahvistuksia ei pääsääntöisesti lähetetä sähköpostitse eikä se tässäkään tapauksessa ole ollut mahdollista, koska sähköpostin haltijaa ei voitu mitenkään todentaa tai varmistaa.

Koska poliisilaitos ei ollut toimittanut kirjallista vahvistusta rikosilmoituksesta, kantelija on lähettänyt 24.10.2022 poliisilaitokselle sähköpostiviestin pyytäen toimittamaan tekemänsä rikosilmoituksen ilmoitustiedot, ilmoitusnumeron, tiedot tutkinnanjohtajasta sekä asiaa hoitavasta rikostutkijasta. Kantelija ei ole saanut poliisilaitokselta vastausta tiedusteluunsa, joten kantelija on lähettänyt 8.11.2022 uuden viestin tiedustellen tekemänsä rikosilmoituksen vahvistusta. Kantelija ei ole saanut vastausta viestiin.

Länsi-Uudenmaan poliisilaitokselta saatujen selvitysten perusteella kantelijan lähettämät viestit oli poliisilaitoksen kirjaamosta välitetty poliisilaitoksen tutkinta-asioiden sähköpostiin. Saatujen

selvitysten perusteella 24.10.2022 viestiin ei ollut tutkinta-asioiden sähköpostissa tehty toimenpiteitä eikä sitä välitetty tutkinnanjohtajalle. Kantelijan 8.11.2022 lähettämän viestin osalta ei ole tiedossa, oliko viesti välittynyt tutkinta-asioiden sähköpostista eteenpäin tutkinnanjohtajalle. Länsi-Uudenmaan poliisilaitos on lausunnossaan todennut kiinnittäneensä asiassa ilmenneen johdosta jo huomiota siihen, että poliisilaitokselle saapuneet viestit välitetään asianmukaisesti eteenpäin oikeille tahoille ja että asiakas saa lähettämiinsä viesteihin asianmukaisen vastauksen.

Kirjallisen vahvistuksen antaminen asianomistajalle tekemästään rikosilmoituksesta on esitutkintalain 3 luvun 1 §:n 3 momentissa säädetty velvollisuus eikä tällaisen laissa säädetyn velvollisuuden toteutuminen voi poliisilaitoksella hyväksyttävästi estyä ainoastaan asiaa käsittelevän virkamiehen tietojärjestelmien käyttöoikeuksien puuttumisen vuoksi. Kuten Poliisihallitus on lausunnossaan tuonut esille, vaikka rikosilmoituksen kirjanneella vanhemmalla rikoskonstaapelilla ei itsellään ollut pääsyä asianomistajan osoitetietoihin, tiedot olivat olleet Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksessa kuitenkin selvitettävissä. Kirjallisen vahvistuksen toimittamista ei ole voinut jättää tekemättä sillä perusteella, että ilmoituksen kirjanneen virkamiehen omat käyttöoikeudet osoitetietojen saamiseen eivät ole olleet riittävät.

Kantelija oli vielä tutkintapyynnön tekemisen jälkeen kahdesti erikseen tiedustellut kirjallista vahvistusta. Kirjallisen vahvistuksen antamista ei ole asiassa voitu jättää tekemättä myöskään sillä perusteella, että tutkintapyynnössä kantelijan henkilöllisyydestä ei ollut ilmoitettu muuta kuin nimi. Vaikka sähköpostitse ei henkilöllisyydestä olisi voitu varmentua, Poliisihallituksen lausunnossaan toteamalla tavalla asiassa olisi kantelijalta voitu kuitenkin pyytää osoite- ja muita tietoja. Niiden avulla olisi voitu tehdä tarvittavat tarkistukset, joiden perusteella kirjallisen vahvistuksen rikosilmoituksen tekemisestä olisi voinut lähettää kirjepostina. Viimeistään tällaiset toimet olisi tullut tehdä siinä vaiheessa, kun kantelija oli nimenomaisesti tiedustellut rikosilmoituksen ilmoitustietoja. Kantelijan lähettämien tiedustelujen käsittely poliisilaitoksella on ollut kuitenkin huolimaton, sillä tiedustelut eivät ohjautuneet juttua hoitavalle tutkinnanjohtajalle tai tutkijalle. Kantelijalle ei lähetetty rikosilmoituksesta kirjallista vahvistusta tai annettu muutoinkaan vastausta tiedusteluihin.

Yhdyn Poliisihallituksen lausunnossaan esittämään arvioon, että asiassa ei ole menetelty esitutkintalain 3 luvun 1 §:n 3 momentin edellyttämällä tavalla eikä kantelijan tekemien tiedustelujen käsittelyssä ole noudatettu virkatoiminnassa edellytettävää huolellisuutta ja viivytyksettömyyden vaatimusta.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän Länsi-Uudenmaan poliisilaitoksen huomiota velvollisuuteen antaa asianomistajalle esitutkintalain 3 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettu kirjallinen vahvistus hänen tekemästään rikosilmoituksesta sekä huolellisuuteen poliisilaitokselle osoitettujen tiedustelujen käsittelyssä.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Esittelijäneuvos

Juho Lehtimäki